

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

HR

Govor

**Bruxelles, 5. studenoga 2014.
ECA/14/48**

Govor Vítora Caldeire, predsjednika Europskog revizorskog suda

Predstavljanje godišnjih izvješća za 2013. godinu

Odbor Europskog parlamenta za proračunski nadzor

Bruxelles, 5. studenoga 2014.

Usporediti s izgovorenim tekstom.
Prednost ima izgovorena inačica.

ECA Press

Damijan Fišer – Službenik za odnose s medijima

12, rue Alcide De Gasperi – L – 1615 Luxembourg

Tel.: (+352) 4398 45410 Mob.: (+352) 621 55 22 24

E-pošta: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: EUAuditorsECA

eca.europa.eu

Poštovana predsjednice,

uvaženi članovi Odbora,

velika mi je čast Odboru Europskog parlamenta za proračunski nadzor predstaviti godišnje izvješće Suda za financijsku godinu 2013.

Sud je svjestan toga da objavljuje ovo izvješće u važno doba promjena za Europu. U Europskom parlamentu, pa tako i u ovom Odboru, sjede novi zastupnici, a neka su nova lica preuzela i čelne pozicije u Europskoj komisiji.

Kada je riječ o financijskom upravljanju EU-om, za razdoblje od 2014. do 2020. godine utvrđeni su novi programi potrošnje i financijska pravila te ih je sada potrebno pravilno provoditi i primjenjivati. Iako je možda ono najgore od financijske i gospodarske krize daleko za nama, svejedno je potrebno ograničena financijska sredstva trošiti na najbolji mogući način.

Sud, na temelju svojeg višegodišnjeg iskustva u revizijama, priprema panoramski pregled glavnih rizika za financijsko upravljanje EU-om.

U ovogodišnjem izvješću o proračunu EU-a iznosimo što smo naučili iz financijskog upravljanja u 2013. godini, a te će pouke biti korisne za nošenje s izazovima s kojima ćemo se suočavati tijekom razdoblja od 2014. do 2020. godine.

Uvaženi članovi Odbora,

na početku ovog novog rashodovnog razdoblja u našem izvješću stoji da financijsko upravljanje EU-om općenito gledajući još uvijek nije dovoljno dobro. EU troši svoja proračunska sredstva, ali još uvijek postoji znatan prostor za dodatnim poboljšanjem načina na koji se ta sredstva troše.

Od odgovornih za upravljanje financijama EU-a ne traži se samo da iskoriste sva raspoloživa sredstva, nego i da osiguraju da se sredstva troše u skladu s pravilima EU-a te da se njima ostvaruju dragocjeni rezultati za građane.

Oni bi također trebali moći polagati račune za sva tri navedena pitanja: potrošnju novca, pridržavanje pravila i ostvarivanje očekivanih rezultata.

No, to je nedvojbeno teško uskladiti. Ove godine u godišnjem izvješću upozorava se na rizike koji se mogu javiti uslijed nedovoljnog pridavanja pozornosti svim tim trima aspektima istodobno.

Koliko su stoga odgovorni za upravljanje financijama EU-a bili uspješni u 2013. godini, kako na razini EU-a, tako i na drugim razinama? I što bismo mogli iz toga naučiti?

Kada je riječ o **potrošnji financijskih sredstava EU-a**, kako smo i naveli u izvješću, plaćanja iz proračuna EU-a u 2013. godini dosegla su gotovo 99 % gornje granice raspoloživih sredstava za tu godinu.

EU je ukupno potrošio više od 148 milijardi eura. To je više od iznosa koji 18 od 28 vlada država članica potroši svake godine. Taj iznos predstavlja potrošnju od otprilike 290 eura po građaninu EU-a.

Trošenje proračunskih sredstava EU-a za 2013. godinu uključivalo je i plaćanja izvršena milijunima fizičkih i pravnih osoba, uključujući poljoprivrednike, male poduzetnike i javna tijela diljem Europe i svijeta.

U našem izvješću za 2013. godinu zaključili smo da su takve transakcije pravilno evidentirane i prikazane u skladu s međunarodnim standardima za računovodstvo po načelu nastanka događaja. Takav zaključak donosimo od samog početka ovog programskog razdoblja 2007. godine.

Drugim riječima, dali smo bezuvjetno revizijsko mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije EU-a za 2013. godinu koju je pripremila Komisija.

No, dopustite da u par riječi upozorim i na dva problema u vezi s **upravljanjem novčanim tokovima EU-a** u nadolazećim godinama.

Kao prvo, unatoč visokoj razini plaćanja, računovodstvena dokumentacija ukazuje na to da su nepodmirene financijske obveze i druge obveze u 2013. godini i dalje bile u porastu. Na kraju godine iznosile su 322 milijardi eura, a izgledno je da će ta brojka rasti i dalje s obzirom na to da je proračunom za 2014. godinu predviđeno da se preuzme više obveza nego što će se izvršiti plaćanja.

Te financijske obveze koje „vise u zraku” razlog su za posebnu zabrinutost jer je po prvi puta određeno da će realne vrijednosti gornjih granica za plaćanja ostati uglavnom nepromijenjene tijekom niza godina.

U tom kontekstu važno je predvidjeti mogući nedostatak financijskih sredstava za programe EU-a. Iz toga je razloga Sud ponovno, između ostalog, preporučio Komisiji da pripremi dugoročne projekcije novčanih tokova.

Kao drugo, znatna količina sredstava EU-a već je uložena u **instrumente financijskog inženjeringa** koje Komisija planira još više koristiti u budućnosti.

Sredstva EU-a uložena u te instrumente zatim se koriste za pružanje potpore za ulaganje u projekte putem zajmova, jamstava ili vlasničkog kapitala.

Međutim, prema posljednjim podacima Komisije, od 2007. do kraja 2012. godine tek 37 % od 8,4 milijarde koje su uplaćene u instrumente financijskog inženjeringa isplaćeno je krajnjim korisnicima.

Nadalje, ti su instrumenti složeni te ih je teško točno prikazati, što predstavlja dodatan izazov za javni nadzor.

Stoga Sud preporučuje Komisiji da osigura da doprinosi takvim instrumentima iz proračuna EU-a odražavaju stvarne potrebe za likvidnošću te da su pravilno prikazani.

Uvaženi članovi,

proračunska sredstva EU-a se troše. No, iz naše je revizije još jednom postalo jasno koliki se točno dio tih sredstava ne troši **u skladu s pravilima**.

Kako je propisano Ugovorom o funkcioniranju Europske unije, našu godišnju reviziju provodimo s ciljem pružanja jamstvene izjave o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije EU-a kojom je obuhvaćena i pravilnost transakcija povezanih s tom računovodstvenom dokumentacijom.

Kao i svih prijašnjih godina tog programskog razdoblja Sud je zaključio da su, cjelokupno gledajući:

- prihodi u 2013. godini bili pravilni
- financijske obveze preuzete u 2013. godini također bile pravilne
- ali i da u plaćanjima postoje značajne pogreške.

Do ovih smo zaključaka došli uglavnom ispitivanjem reprezentativnog uzorka transakcija za prihode i rashode.

Takav nam pristup omogućuje i pružanje pouzdanih procjena stope pogrešaka za plaćanja u cijelosti, kao i za različita rashodovna područja proračuna.

U 2013. godini procijenili smo da je ukupna stopa pogreške za plaćanja iznosila 4,7 %, dok je, za usporedbu, ta stopa 2012. godine iznosila 4,8 %. Kao što znate, procijenjena stopa pogreške bila je iznad onoga što nazivamo „pragom značajnosti” od 2 % svake godine otkako obavljam reviziju računovodstvene dokumentacije EU-a.

U 2013. godini u gotovo je svim rashodovnim područjima postojala značajna razina pogreške. Jedinu iznimku čini 10,6 milijardi eura koje je EU potrošio na svoju administraciju.

Naši rezultati ukazuju i na to da se pogreške ne pojavljuju samo u područjima operativnih rashoda, nego i na svim mjestima gdje se troše sredstva EU-a.

Ipak, procijenjena stopa pogreške veća je u onim područjima koja su pod podijeljenim upravljanjem Komisije i država članica.

Za 2013. godinu procijenjena stopa pogreške za 80 % sredstava EU-a pod podijeljenim upravljanjem iznosila je 5,2 %. U preostalim područjima, kojima uglavnom izravno upravlja Komisija, ta stopa iznosila je 3,7 %.

Kao i 2012. godine, dva rashodovna područja najsklonija pogreškama bila su regionalna politika i ruralni razvoj.

Nadalje, rezultati naših revizija ukazuju na to da primjena postupaka unutarnje kontrole može odigrati važnu odluku.

Kako smo i naveli u izvješću, Komisija i nadležna tijela država članica poduzeli su razne korektivne mjere u vezi s pogreškama koje su utvrdile u transakcijama obuhvaćenima revizijama Suda. Bez tih mjera ukupna procijenjena stopa pogreške koju je izračunao Sud bila bi znatno veća i iznosila 6,3 %, a ne 4,7 %.

Međutim, unutarnje kontrole mogle bi biti i djelotvornije. Kao i prethodnih godina, nadležna tijela država članica raspolagala su s dovoljno informacija da isprave veliki broj pogrešaka koje je Sud utvrdio prije nego što su od Komisije zatražila nadoknadu troškova. Primjerice, naša je procjena da se time, u načelu, u području ruralnog razvoja stopa pogreške koju je ustanovio Sud mogla smanjiti sa 6,7 % na 2,0 %.

Prema mišljenju Suda, sve bi države članice trebale poduzeti određene radnje da smanje broj pogrešaka u potrošnji sredstava EU-a u svojim zemljama te povećati kvalitetu informacija koje dostavljaju o djelovanju svojih kontrolnih sustava.

Iako zadatak Suda, kao neovisnog revizora, nije nadoknaditi nedostatke u rukovoditeljskim izvješćima o pravilnosti potrošnje sredstava, naša je dužnost očitovati se o tome pruža li se raspoloživim brojkama poštena slika pravog stanja stvari.

Kako smo naveli u našem izvješću, rezultati Suda ukazuju na to da Komisija možda podcjenjuje stvaran iznos izložen riziku.

Kako bi znatno smanjile stope pogrešaka, Komisija i države članice morat će kvalitetnije sastavljati informacije o pogreškama u potrošnji sredstava i korektivnim mjerama koje poduzimaju.

No, što je još važnije, moraju se pozabaviti samim izvorom problema. Naše izvješće pruža uvid u vrstu pogrešaka na koje bi trebala pripaziti nadležna tijela država članica. U izvješću iznosimo velik broj oglednih primjera, kao što je:

- slučaj u kojem je jedno poduzeće tražilo sredstva kao mali ili srednji poduzetnik, a zapravo je bilo u vlasništvu velikog trgovačkog društva
- slučaj u kojem su voditelji projekta u jednoj zračnoj luci proširili postojeći ugovor o javnoj nabavi bez pružanja mogućnosti drugim poduzećima da podnesu svoje ponude, te
- slučaj u kojem je jedan poljoprivrednik tražio subvenciju za pašnjak koji je djelomično bio prekriven grmljem i drvećem.

Ti primjeri ukazuju na glavne uzroke pogreške, a to su:

- podnošenje zahtjeva za neprihvatljive troškove, projekte, aktivnosti ili korisnike

- ozbiljno kršenje pravila javne nabave i
- netočne prijave poljoprivrednih površina.

Odgovorni za upravljanje financijskim sredstvima na razini EU-a i država članica trebali bi se usredotočiti prvenstveno na sprječavanje, a tek zatim i na otkrivanje i ispravljanje pogrešaka koje proizlaze iz navedenih razloga. Također bi trebali voditi računa o važnosti ispunjavanja kriterija prihvatljivosti i pridržavanja pravila nabave u osiguravanju učinkovite i djelotvorne uporabe sredstava EU-a radi postizanja ciljeva politika.

Uvaženi članovi,

tijekom programskog razdoblja od 2007. do 2013. godine odgovorni za upravljanje sredstvima EU-a prvenstveno su bili usredotočeni na trošenje dostupnih sredstava EU-a, zatim na obvezu sukladnosti s pravilima, te na samom kraju, i to samo u ograničenoj mjeri, na **postizanje rezultata** i učinka.

To odražava temeljnu značajku mehanizama EU-a za upravljanje proračunom. Dužnosnici država članica i EU-a pod velikim su pritiskom da iskoriste sredstva jer u suprotnom postoji mogućnost da ostanu bez njih, no isto tako ne postoji dovoljno poticaja da tim sredstvima postižu rezultate.

Stoga su sustavi upravljanja na razini EU-a i država članica uspostavljeni uglavnom tako da se raspoloživa financijska sredstva upotrijebe i da se osigura usklađenost s pravilima za primanje sredstava, a ne da se postignu rezultati.

Ako želimo znatno poboljšati uspješnost, to se mora promijeniti. Poglavlje 10. našeg godišnjeg izvješća sadržava mnoge primjere, preuzete iz 19 tematskih izvješća koja je Sud usvojio 2013. godine, kojima se prikazuje kako bi se većom usmjerenošću na rezultate mogla podići razina uspješnosti.

U tom kontekstu, Sud pozdravlja Komisijine inicijative čiji je cilj poticati kulturu uspješnosti.

Ta se kultura mora temeljiti na istinskoj predanosti, podjednako na razini EU-a i država članica, da se s ograničenim financijskim sredstvima EU-a postignu najbolji mogući rezultati.

Za poticanje uspješnosti ključno je i uspostaviti prave poticaje.

U izvješću smo prepoznali važnost uloge koju bi u tom pogledu mogla odigrati **pričuva za uspješnost**. No, ističemo i da je, kako bi se njome mogao pružiti djelotvorni financijski poticaj državama članicama, potrebno unaprijed dogovoriti prikladne ciljne vrijednosti za rezultate te imati na raspolaganju pouzdane informacije o postignutom napretku prema njihovom ostvarivanju.

Naglašavamo i da su kvalitetnije informacije o postignutim rezultatima preduvjet za osiguravanje djelotvornije odgovornosti za uspješnost na razini EU-a.

Posljednjih godina došlo je do znatnih razvojnih promjena u okviru za izvješćivanje o uspješnosti na razini EU-a, posebice u pogledu uvođenja godišnjeg izvješća o ocjeni financija koje sastavlja Komisija.

No, prema mišljenju Suda, taj je okvir potrebno dodatno poboljšati. Razlog za to posebice leži u njegovoj nehomogenosti i činjenici da njime nisu dovoljno obuhvaćeni važni dijelovi, kao što je dodana vrijednost EU-a i napredak prema ostvarenju ciljeva strategije Europa 2020.

Stoga Komisiji iznosimo tri posebne preporuke:

- kao prvo, pri sljedećoj izmjeni financijske uredbe potrebno je predložiti cjelovitiji okvir izvješćivanja o uspješnosti
- kao drugo, u godišnjem izvješću o ocjeni financija potrebno je sažeto prikazati napredak prema ostvarenju ciljeva strategije Europa 2020., te
- kao treće, unutar Komisije potrebno je dodatno razviti mehanizme za preuzimanje odgovornosti za doprinos koji se potrošnjom sredstava EU-a daje postignućima u području politika.

Poštovana predsjednice, uvaženi članovi,

upravljanje proračunom EU-a moglo bi – i trebalo – biti bolje.

Kao što sam rekao na samom početku, ovdje se ne radi o tome da izaberemo hoćemo li trošiti sredstva, pridržavati se pravila ili postizati rezultate. Riječ je o tome da postignemo sve troje odjednom.

Riječ je i o tome da je potrebno olakšati upravljanje proračunom EU-a, pri čemu je potrebno imati jasnije ciljeve i jednostavnije mehanizme za trošenje sredstava. To su ključne pouke koje smo izvukli iz proračunskog razdoblja od 2007. do 2013. godine i koje su prikazane i u našem danas objavljenom pregledu rashoda u područjima poljoprivrede i kohezije.

Kao što se nadam da sam već dao do znanja tijekom predavljanja godišnjeg izvješća za 2013. godinu, Sud je u potpunosti predan usmjeravanju svog revizijskog rada na pomaganje institucijama EU-a, uključujući ovaj Parlament, i državama članicama da na najbolji mogući način iskoriste sredstva EU-a za postizanje rezultata koje građani EU-a s pravom očekuju.

Hvala Vam na pažnji.